

1. Aristotelova <i>Metafizika</i>	11
O čem govori <i>Metafizika</i> ? Vprašanje	
'Kaj je bivajoče?'	11
Izvor vprašanja 'Kaj je bivajoče?'	14
Glavno razlikovanje v <i>Metafiziki</i> : bivajoče nasploh	
in prvotno bivajoče	19
Trije kandidati za prvotno bivajoče: posamično,	
splošno in bistvena bit	21
Ali je Aristotel v <i>Metafiziki</i> predpostavil	
esencializem?	24
Struktura in enotnost <i>Metafizike</i>	27
O predstavitvi <i>Metafizike</i> v tej knjigi	29
2. <i>Metafizika</i> kot znanost temeljnih razlag	
vseh stvari (I. knjiga)	30
<i>Metafizika</i> kot znanost temeljnih razlag	
in počel vseh stvari	30
Po čem se znanje z razlago loči	
od zaznave in izkustva	36
Aristotelov splošni koncept razlage	
in znanja z razlago	42
Iskanje razlag in tistega, kar je na njih utemeljeno	42
Narava in zahteve po razlagi	45
Odnos med metafiziko in drugimi znanostmi	49
Teorija štirih temeljnih razlag in vzrokov	
spremenljivih stvari	52
Povzetek teorije	52
Aristotelov koncept snovi kot potencialnosti	56
Aristotelov pregled štirih temeljnih vzrokov	
pri njegovih predhodnikih	61

3. Aristotelova metoda v *Metafiziki* (III. knjiga) 63
- Aristotelova metoda raziskovanja v *Metafiziki*
temelji na aporijah 63
  - Izvor aporij v metafiziki 71
  - Seznam aporij in kako sestavljajo *Metafiziko* 74
  - Kratek pregled petnajstih aporij 78
4. Metafizika kot znanost o bivajočem
qua bivajočem. Prvotno bivajoče proti drugotno
bivajočemu (IV. knjiga 1–2 in VI. 1) 84
- Metafizika kot znanost o bivajočem *qua* bivajočem 84
  - Problem možnosti znanosti o bivajočem *qua* bivajočem
in rešitev v ločevanju med prvotno bivajočim in
drugotno bivajočim 87
  - Kako je Aristotel vpeljal razliko med prvotno bivajočim
in drugotno bivajočim 95
  - Prvotno bivajoče kot podlaga označevanja:
teorija iz *Kategorij* 101
  - Je metafizika znanost o vseh stvareh, prvotno bivajočem
ali o bogu? 107
5. Obramba načela neprotislovnosti
(IV. knjiga 3–6, zlasti 3–4) 111
- Aristotelova opredelitev načela neprotislovnosti 111
  - Aristotelov glavni namen pri načelu neprotislovnosti 114
  - Zakaj se samega načela neprotislovnosti ne
da dokazati 116

Načelo neprotislovnosti kot metafizično načelo	119
Je načelo neprotislovnosti transcendentalno, oziroma ali je veljavno za stvari, ker je veljavno za mišljenje?	122
Kako lahko nekdo zanika načelo neprotislovnosti?	124
Posledice zanikanja načela neprotislovnosti: ni možno govoriti in misliti o stvareh	132
Obramba načela neprotislovnosti in zagovor stališča, da imajo stvari bistveno bit	135
Ali je Aristotel uspel pokazati, da v resničnosti ni protislovij?	138

6. Odgovor na fenomenalizem in relativizem (IV. knjiga 5–6)

Kako fenomenalizem in relativizem predstavljata izziv Aristotelovemu zagovoru načela neprotislovnosti, razumljenega v metafizični obliki	141
Opredelitev fenomenalizma in relativizma	145
Namen obravnave fenomenalizma in relativizma	148
Razmerje med fenomenalizmom, relativizmom in zanikanjem načela neprotislovnosti	151
Na splošno	151
Sledenje viru fenomenalizma in zanikanja načela neprotislovnosti	154
Osrednja posledica fenomenalizma in zanikanja načela neprotislovnosti: relativizem	160
V kolikšni meri je Aristotelu uspelo obraniti veljavnost načela neprotislovnosti v metafizični obliki	162

7. Iskanje prvotno bivajočega (VII. knjiga) 168

Vprašanje sredi *Metafizike*: 'Kaj je prvotno bivajoče?'
Začetna predloga in kandidati, ki bi se lahko izkazali
za prvotno bivajoče 172

Trije glavni kandidati za prvotno bivajoče: podlaga,
splošno in bistvena bit 175

Prvotno bivajoče in ločenost
(ontološka neodvisnost) 176

Aristotelov odgovor: prvotno bivajoče je bistvena bit
vsake stvari 180

Povzetek Aristotelove obravnave prvotno bivajočega 180

Prvotno bivajoče ni preprosto podlaga 182

Kaj nasploh je bistvena bit vsake stvari in katere stvari
jo imajo? 187

Prvotno bivajoče vsake stvari je bistvena bit te stvari 190

Prvotno bivajoče vsake stvari je hkrati 1. bistvena bit te stvari in
2. podlaga te stvari 194

Prvotno bivajoče je nespremenljivo bivajoče 201

Prvotno bivajoče vsake spremenljive stvari je njena bistvena bit
ali oblika 207

Splošno ni prvotno bivajoče 210

Sto bistvena bit in oblika vsake posamezne stvari splošni,
posamezni ali oboje? 218

Prvotno bivajoče in prvi objekt znanja 221

8. Končni razlog sprememb – bog (XII. knjiga) 224

Projekt XII. knjige in njeno mesto v *Metafiziki* 224

Spremenljive, nespremenljive in transcendentne stvari
228

Končni razlog sprememb in prvotno nebo 232

Dokaz za večno, enakomerno in krožno gibanje
prvotnega neba 234

Dokaz za končni razlog sprememb 237

Končni razlog sprememb in njegovo učinkovanje 239

Končni razlog sprememb kot objekt misli in želje veselja	242
Dejavnost zadnjega razloga sprememb: mišljenje	244
Končni razlog sprememb in racionalni red veselja	251
Zakaj transcendenca?	252
Ima Aristotelov bog kakšen pomen za temeljno vprašanje metafizike: 'kaj pomeni da nekaj, karkoli že, biva?'	254

9. Kritika Platonove teorije oblik 257

Platonov in Aristotelov skupni projekt:

teorija bistvene biti 257

Osrednja razlika med Platonovo in Aristotelovo teorijo
bistvene biti 263

Aristotelova diagnoza o izvoru Platonove teorije
bistev kot ločenih oblik 267

Tema ločenosti in različne oblike ločenosti 271

Aristotelova kritika temelji na njegovi lastni teoriji
bistvene biti 276

Aristotelova kritika, ki izhaja iz Platonove teorije
bistev: argument tretjega človeka 280

Aristotelova kritika Platonovih ločenih oblik oziroma
pralikov in njegov ločeni bog 285

Sklep 289

Nadaljnje branje 291

Literatura 293

Stvarno in imensko kazalo 298